

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย สรุปผลดังนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามภารกิจการจัดการศึกษาท้องถิ่น 5 ด้าน คือ

- 1.1 ด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย
- 1.2 ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 1.3 ด้านการบริการให้ความรู้สายอาชีพ
- 1.4 ด้านการจัดกิจกรรมเด็ก เยาวชน และการศึกษาออกโรงเรียน
- 1.5 ด้านการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย โดยจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด และ การมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา

สมมุติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่สังกัดเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคาดหวังในบทบาทต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกัน
2. บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา มีบทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มากกว่าบุคลากรที่ไม่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประชากรได้แก่ บุคลากรที่ทำหน้าที่ฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย ในสังกัดเทศบาล และสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 270 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากจำนวนประชากร ในสังกัดเทศบาล 27 คน และสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 162 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 189 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม แบ่งออก 3 ตอน คือ
  - 2.1 ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เป็นแบบตรวจสอบรายการ
  - 2.2 ตอนที่ 2 บทบาทที่คาดหวังของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ
  - 2.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้
  - 3.1 ขอนหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงนายกเทศมนตรี และประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของจังหวัดสุโขทัย
  - 3.2 ผู้วิจัยติดต่อกับหน่วยงานด้วยตนเอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างวันที่ 10 - 30 มีนาคม 2544
  - 3.3 นัดหมายวันรับแบบสอบถามคืน บางหน่วยงานส่งคืนทางไปรษณีย์ จากจำนวนแบบสอบถาม 189 ฉบับ ผลปรากฏว่าได้รับคืนจำนวน 176 ฉบับ เป็นกลุ่มตัวอย่างสังกัดเทศบาล 27 คน และสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 149 คน คิดเป็นร้อยละ 93.12
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS FOR WINDOWS ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
  - 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ค่าร้อยละ
  - 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้ค่าตัวกลางเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
  - 4.3 การทดสอบสมมุติฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นสังกัดของหน่วยงาน และการมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ใช้สูตร t - test

สรุปผล

1. บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย ตามภารกิจการจัดการศึกษา 5 ด้านคือ ด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริการให้ความรู้สายอาชีพ ด้านการจัดกิจกรรมเด็ก เยาวชน และศึกษานอกโรงเรียน และด้านการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม จารีต - ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า

บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บทบาทที่คาดหวังในด้าน

การจัดกิจกรรมเด็ก เยาวชน และการศึกษาออกโรงเรียน และด้านการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

1.1 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรื่องให้การสนับสนุนส่งเสริมโครงการอาหารเสริม (นม) และโครงการอาหารกลางวัน สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมด้วยฝ่ายบริหารสถานศึกษา เพื่อวางแผนการบริหารการศึกษา ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริการให้ความรู้สายอาชีพ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การประสานงานกับหน่วยงานรัฐบาล / เอกชน เพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชนอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ พบว่าในระดับปานกลาง

1.4 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการจัดกิจกรรมเด็ก เยาวชน และการศึกษาออกโรงเรียน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีข้อที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่เรื่องการมีส่วนร่วมจัดแผน หรือโครงการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดของหน่วยงาน มีส่วนร่วมจัดสรรงบประมาณ เพื่อกิจกรรมเด็ก เยาวชน และการศึกษาออกโรงเรียน การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมเด็กและเยาวชน การสนับสนุนเด็กหรือเยาวชนที่ดีให้ได้รับเกียรติ ยกย่อง และส่งเสริมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ช่วยประสานความร่วมมือกับรัฐบาล / เอกชน ตลอดจนพ่อค้าประชาชนให้การสนับสนุนกิจกรรมเด็ก และ เยาวชน และเรื่องส่งเสริมสนับสนุนเด็ก / เยาวชน ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ส่วนข้ออื่น ๆ พบว่าในระดับปานกลาง

1.5 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในภาพรวมและเป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามหน่วยงานเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แต่ละด้านมีความแตกต่างกัน ดังนี้

2.1. บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามหน่วยงานเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในเรื่องการส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ ประจำศูนย์ปฐมวัย อย่างเพียงพอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.2 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามหน่วยงานเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรื่องการสนับสนุนการจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด การส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน พัฒนาการศึกษาให้ทุนการศึกษาต่อ สนับสนุนการอบรม พัฒนาความรู้สำหรับครู เป็นต้น และการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนและโครงการนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และเรื่องสนับสนุนการจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

2.3 บทบาทที่คาดหวังด้านการบริการให้ความรู้สายอาชีพ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จำแนกตามหน่วยงานเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งในภาพรวมและรายข้อพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเด็ก เยาวชน และการศึกษาออกโรงเรียน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามหน่วยงานเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งในภาพรวมและเป็นรายข้อพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบำรุงรักษา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามหน่วยงานเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งในภาพรวมและรายข้อพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามการมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.1 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ของบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา และบุคลากรที่ไม่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรื่องมีส่วนร่วมจัดสรรงบประมาณสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น สร้างอาคารเรียนศูนย์พัฒนา สนามเด็กเล่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สำหรับเรื่องมีส่วนร่วมจัดให้มีแผนหรือโครงการของหน่วยงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย และเรื่องการประชุมสัมพันธสังเสริมให้ผู้นำครอบครัว ชุมชน มีความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.2 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการจัดการศึกษา ชั้นพื้นฐาน ของบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา และบุคลากรที่ไม่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ในภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เรื่องมีส่วนร่วมจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนการศึกษา เช่น สร้าง / ซ่อมแซมอาคาร สนามกีฬา ห้องสมุด เป็นต้น การมีส่วนร่วมกับฝ่ายบริหารสถานศึกษา เพื่อวางแผนการบริหารการศึกษาในด้านกิจการนักเรียน ด้านอาคารสถานที่ สนับสนุนการจัดซื้อ จัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียน การสอน ร่วมกับสถานศึกษา / คณะครู สนับสนุนการจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด และสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน และ โครงการอาหารเสริม (นม) ตลอดปีการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สำหรับเรื่องการมีส่วนร่วมกับ ฝ่ายบริหารสถานศึกษาเพื่อวางแผนการบริหารการศึกษาด้านวิชาการและ ด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.3 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริการให้ความรู้สายอาชีพของบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาและบุคลากรที่ไม่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในเรื่องการมีส่วนร่วมจัดหาบุคลากรเพื่อให้ความรู้สายอาชีพสำหรับประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านอาชีพ เช่นการเสริมสวย การตัดผมชาย วิชาช่างอื่น ๆ และประสานงานกับหน่วยงานรัฐบาล / เอกชน เพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.4 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมเด็ก เยาวชน และการศึกษาออกโรงเรียน ของบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา และบุคลากรที่ไม่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรื่องการจัดสร้าง / ซ่อมแซมห้องสมุดสำหรับประชาชนในหมู่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

3.5 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ของบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา และบุคลากรที่ไม่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ในภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้มีความสำคัญต่อการบำรุงรักษา ศิลปวัฒนธรรมไทย จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า

4.1 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ควรปฏิบัติใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ เรื่องให้ประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับการพัฒนาหน่วยงานควรมีการพัฒนาตนเองพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มีความพร้อมต่อการพัฒนาโครงการให้สำเร็จ และหน่วยงานต้องการงบประมาณ และบุคลากรเพิ่ม

4.2 ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดการศึกษา พบว่าหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่มีความพร้อมต่อการจัดการศึกษา และควรส่งเสริมสนับสนุนใน 3 ลำดับแรก คือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านอาคารสถานที่

4.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง จัดเป็น 3 ลำดับแรก ได้แก่เรื่อง การจัดประชาสัมพันธเพื่อประสานงานให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ร่วมมือกันพัฒนาเยาวชนของชาติ และให้ยอมรับศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ งบประมาณได้รับล่าช้า และองค์การบริหารส่วนตำบล มีความพร้อมในการทำงาน และถามว่าทางสำนักงานการประถมศึกษาพร้อมที่จะถ่ายโอนการจัดการศึกษาหรือยัง

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย พบว่าบทบาทที่คาดหวังที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมเด็ก เยาวชน และการศึกษาออกโรงเรียน และด้านการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถต่อการพัฒนา มีความพร้อมด้านบุคลากร และถือเป็นปัญหาที่ใกล้ตัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณ์ กัณฑ์และคณะ (2541 : 97) ที่กล่าวว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความเข้าใจต่อการทำแผนพัฒนาตำบล 5 ปีอยู่ในระดับมาก มีประสิทธิผลต่อการพัฒนาตำบล / หมู่บ้าน มีความซื่อสัตย์ ไม่โกงกิน ซึ่งกล่าวสรุปว่าสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความสามารถต่อการพัฒนา มีความพร้อมต่อการพัฒนา สอดคล้องกับรายงานวิจัยของถาวร พงษ์พานิช (2542 : 40) ที่กล่าวว่าความมุ่งหมายทางการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ ต้องการให้เยาวชนรู้จักสิทธิหน้าที่ของตน และต้องการให้มีความรู้ความสามารถประกอบอาชีพเองได้ เช่น การปั้นโอ่งน้ำ การทำแจกัน ฯลฯ ซึ่งจัดว่าเป็นการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างดียิ่ง สำหรับการจัดกิจกรรมเด็ก เยาวชน และการศึกษาออกโรงเรียนที่ปัจจุบัน หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดอยู่ เช่น กิจกรรมแข่งขันกีฬาต่อต้านยาเสพติดของท้องถิ่น การแข่งขันกีฬาระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล กิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม การประกวดผ้าพื้นบ้าน

หรือภูมิปัญญาหมู่บ้านเป็นต้น อีกประเด็นหนึ่ง ที่หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติกันมาก คือในด้านการพัฒนาท้องถิ่น ด้านสาธารณูปโภค ความเป็นอยู่ของชุมชน ตลอดจนการจัดตั้งโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตามนโยบายของรัฐบาลด้วย

2. การเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกตามหน่วยงานเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่าเทศบาลมีบทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหน่วยงานเทศบาลได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลก่อนองค์การบริหารส่วนตำบล จึงรับบทบาทหน้าที่และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนกว่า สำหรับหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่งได้รับยกฐานะ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537 (รวมที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542) ทำให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกิจ ดันไม้ทอง และคณะ (2542: 114) กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่ได้ดำเนินการในด้านการจัดการศึกษาในท้องถิ่นชัดเจน ตลอดจนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทั้งในการพัฒนา และการจัดการศึกษาท้องถิ่น ทำให้หน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลวางแผน / โครงการไปดำเนินการด้านการพัฒนา ด้านสาธารณูปโภค และให้ความสำคัญความเจริญต่อท้องถิ่นมากกว่า บทบาทในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎา ศรีใจวงศ์ และคณะ (2542 : 101) ที่กล่าวว่า มีหน่วยงานอื่นรับผิดชอบเรื่องการจัดการศึกษาอยู่แล้ว ไม่จำเป็นที่จะต้องทุ่มเทและเอาใจใส่จึงวางนโยบายเน้นไปทางการแก้ปัญหา ด้านโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น มากกว่าบทบาทในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษม หมื่นตาบุตร และคณะ (2543 : 61) ที่พบว่ายังไม่มีกำหนดบทบาทและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่แน่นอน ทำให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ ไม่ทราบบทบาทของตนเองที่แน่ชัด เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร บรรลือและคณะ (2543 : 79) กล่าวว่า การปฏิบัติของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล เรื่องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น ยังไม่มีการปฏิบัติอย่างจริงจัง

สำหรับบทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่ามีความแตกต่างกัน ในด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย เรื่องการส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ ประจำศูนย์ปฐมวัยอย่างเพียงพอ และในด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องสนับสนุนการจัดหาหนังสือเข้าห้องสมุด การส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอน พัฒนาการศึกษ โดยการให้ทุนศึกษาต่อ สนับสนุนการอบรมพัฒนาความรู้สำหรับครู และสนับสนุนการจัดซื้อ จัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนร่วมกับสถานศึกษาหรือคณะครู ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบทบาทที่คาดหวัง ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้ง 2 ด้าน เป็นเรื่องที่ถูกพันธับงบประมาณของหน่วยงาน ที่ต้องจัดสรรเพื่อการศึกษา มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวัฒน์ ศุภอรรถพานิช และคณะ (2541 : 103)

ที่กล่าวว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีความคิดเห็นว่า การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมการศึกษาในชุมชน การร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและหน่วยงานการศึกษา เป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติในระดับมาก อันตีบรองคือ องค์การบริหารส่วนตำบลควรได้รับงบประมาณมากขึ้นเพื่อจะได้นำไปช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษาในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษม ศิริวิญญา และคณะ (2542 : 84) ที่กล่าวว่า ความคาดหวังของบุคลากรภายนอกหน่วยงานทางการศึกษา ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา คือการสร้างขวัญและให้กำลังใจ โดยยกย่องคุณความดีของครูและนักเรียน

3. การวิจัยที่พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในด้านการจัดการศึกษา มีบทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สูงกว่าบุคลากรที่ไม่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย และด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา ทำให้มองเห็นแนวทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของเสนาะ ตีเยาว์ (2527 : 56) พบว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมาก่อน จะช่วยให้วิธีแก้ปัญหาได้ดีขึ้น ส่วนผู้ที่ไม่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะมีความรู้สึกวิตกกังวล ต่อการแก้ปัญหา และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตศักดิ์ นุสีทา (2542 : 103) ที่พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้ว ย่อมมีความรู้ความชำนาญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพราะเป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นประจำ จึงทำให้เกิดทักษะ มีความเข้าใจต่อปัญหา รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะของผลการวิจัยเพื่อการนำไปใช้

1.1 บทบาทที่คาดหวังต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ทางด้านการจัดกิจกรรมเด็ก เยาวชน และการศึกษาออกโรงเรียน ควรจัดบทบาทในเรื่อง การจัดแผน / โครงการการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด การจัดกิจกรรมเพื่อเด็ก และเยาวชน การสนับสนุนเด็กและเยาวชนที่ดี ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ช่วยประสานความร่วมมือกับรัฐบาล / เอกชน ตลอดจนพ่อค้าประชาชน ให้การสนับสนุนกิจกรรมเด็ก และเยาวชน และ การส่งเสริมสนับสนุนเด็ก / เยาวชนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา สำหรับด้านการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรจัดบทบาทในด้านงบประมาณ เพื่อสนับสนุนบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนประเพณีที่ดีของชุมชน จัดกิจกรรมเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ได้รับการพัฒนาที่ดีขึ้น และช่วยปกป้องการลักขโมย หรือทำลายศิลปวัฒนธรรมไทย

1.2 บทบาทที่ควรถ่ายโอนอำนาจการจัดการศึกษา ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเน้นบทบาทหน้าที่ในการจัดแผนหรือโครงการพัฒนา และความพร้อมของหน่วยงาน พร้อมกับให้การสนับสนุนงบประมาณ ตามภารกิจจัดการศึกษาท้องถิ่น โดยเฉพาะด้านการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการบริการให้ความรู้สายอาชีพ

1.3 บุคลากรในหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงต่อการจัดการศึกษา ควรได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้ความเข้าใจต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะเรื่องการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปฐมวัย ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการบริการให้ความรู้สายอาชีพ เพื่อให้มีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา ได้อย่างชัดเจนเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรได้รับการส่งเสริมด้านใด ที่จะช่วยให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาส่วนท้องถิ่น และด้านการจัดกิจกรรมเด็กเยาวชน และการศึกษาออกโรงเรียน เพื่อให้มีบทบาทในเรื่องนี้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการวิจัยบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการจัดการศึกษา โดยการเปรียบเทียบตัวแปรอิสระอื่น ๆ เช่นขนาดระดับขององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล วุฒิทางการศึกษา และเพศ

2.4 ควรมีการศึกษาปัญหาและความพร้อมของครูและบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการถ่ายโอนอำนาจในการจัดการศึกษา ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น